

2206

1-11

LATVIJAS VALSTS
ARHĪVS

Džeimānis Aleksis (dzimis 13.08.1914.)
ģeologs, profesors
(Kanāda)

Džeimānis Pēteris (11.10.1879. - 23.01.1971.)
bīsturnieks, pedagogs.

Fonds Nr. 2206.
Apaksts 1-11
1949. - 1999.

245

21222.

Latvijas Valsts arhīva MEK
priekšsēdētājam V. Guzanovai

Personu fondu un trimdas
dokumentu daļas vadītāja
Māra Branča

ziņojums

par A. Dreimaņa
arhīva fonda izveidošanu.

Aleksis Dreimanis no Kanādas nodevis LVA savu un sava tēva Pētera Dreimaņa arhīvu, kopskaitā 654 dokumentus.

Šis arhīvs ir interesants ar to, ka pirmo reizi no trimdas saņemam arhīvu, kas saistās ar latviešu trimdinieku zinātnieku darbu.

Kā no biogrāfiskajiem datiem redzams, abi ir ievērojami zinātnieki un arī aktīvi Kanādas latviešu dzīves darbinieki. Īpaša vērtība veltāma gan Alekša Dreimaņa darbībai enciklopēdijā, kas izdota angļu valodā, par Latvijas ģeogrāfiju, gan arī materiāliem, kas saistīti ar toreizējās Padomju Latvijas fiziķi Arvīdu Nusbergu – Riekstukalnu un tā darbu “Laiks – standartkustība” par A. Einšteina teoriju. Šī grāmata nevarēja iznākt PSRS, bet to publicēja Kanādā, par ko vēsta arī samērā plašā sarakste.

Alekša Dreimaņa tēva dokumentu kopa piesaista ar manuskriptu tēmu daudzveidību, ar to, ka šeit atrodamas arī viņa atmiņu uzmetumi.

Saņemtajiem materiāliem ir vēsturiska nozīme, tādēļ ierosinu izveidot jaunu fondu: Dreimanis Aleksis (dzimis 1914.gada 13.augustā), ģeologs, profesors, Dreimanis Pēteris (1879.gada 11.oktobris – 1971.gada 23.janvāris), vēsturnieks, pedagogs (Kanāda).

Fondā ir 654 dokumenti.

Personu fondu un trimdas dokumentu daļas vadītājs

M. Brancis

2000.gada 28.janvārī

2

Dreimanis *Aleksis* (dz. 1914. 13. VIII Valmierā) — ģeologs (521). Kopš 1948 Kanadā. 1948-51 lekt., 1951-56 jaunākais prof., 1956-64 ārk. prof., kopš 1964 prof. R. Ontārio U ģeol. dept. Londonā, Ontārio. Padomnieks kvartārģeol. dažādām vald. iestādēm Kanadā un ASV, viesis-prof. vairākās Somijas U 1975, Lundas U Zviedr. 1977. Ir *Latv. Techn. Terminoloģijas Vārdn.* un kopš 1976 *Geoscience Canada* red. loc., daudz latv., kanadiešu, amer., vācu un britu

profes. org-ju loc., 1969 Voterlū U zin. goda Dr. Bijis 1976-78 Amer. kvartāra apv. pad. loc.; darb. Lielo ez. pētišanas starpt. apv. Ieguva 1967 Kanadas simtgades medaļu, 1977 PBLA KF goda diplomu un karalienes Elizabetes II 25 g. jubilejas medaļu; 1978 ieguvis Ontārio māc. spēku apv. provinces godalgu par izcilu stud. mācīšanu un Kanadas ģeol. apv. Logana medaļu ģeol. pētn. Pētījis l.t. ledus laikmeta nogulumus Ljā un Z. Amer. Atrada 1938 Ljas vienīgo praktiski izmantoto brūnogļu krāj. pie Lētīžas Kurz. Izstrādāja pēdējā (Viskonsinas) ledus laikmeta stratigrafijas skālu Z. Amer. Lielo ez. rajonā un klasifikāciju morēnu materiāliem; radīja jaunu kvantitatīvu kalcīta un dolomīta noteikšanas metodi; proponēja jaunu teoriju mastodonu u.c. lielo dzīvnieku izmiršanas izskaidrošanai ar klimata pārmaiņām pēc pēdējā ledus laikmeta; atrada (kopā ar U. J. Vāgneru. sk.) likumību iežu sasmalcināšanai šļūdoņu pārvietošanās gaitā. D. 1967-72 vad. Kanadas nac. padomdošanas kom. ģeol. zin. kvartāra apakškom., kopš 1973 vad. Kanadas kvartāra pētn. grupu Z. puslodes kvartāra ledus laikmetu starpt. korrelācijas projekta ietvaros, kopš 1973 vada INQUA kvartāra nogulumu kom. Piedalījies kvartāra pētn. konf. ASV, Eiropā, Kanadā un PSRS.

Publ. vairāk nekā 100 zin. darbu, piem., *Šļūdoņa spiediena radītās iežu deformācijas Daugavas kreisajā krastā augšpus Doles salas* (1935, kopā ar P. Liepiņu), *Latvijas minerāli un ieži* (1942), *Geochemical Prospecting for Cu, Pb, and Zn in Glaciated Areas, E. Canada* u.c. Ievēlēts par Amer. kvartāra pētn. apv. viceprez., 1980 — par prez.: 1979 ievēlēts par Kanadas Karaliskās b-bas ZA loc. Kļuva 1979 *Technikas Apskata* ģeol. rakstu red. Raksti *Geogr. Phys. Quart., Journ. Sed. Petrology, Geoscience Canada* u.c. D. bijis LNAK priekšsēdis. pēc tam goda priekšsēdis.

Latvju enciklopēdija. 1962-1982. 1.sējums. Galvenais redaktors E. Andersons. — Lincoln, 1983, 333.-334.lpp.

Dreimanis Pēteris (1879. 11. X Kusas pag. — 1971. 23. I Londonā, Ontārio, Kanadā) — vēsturnieks un paidagogs (522). 1948 ieceļoja Kanadā, 1949 noorg. pie Londonas latv. b-bas latv. sestd. sk. un to vad. līdz 1962, bija arī Londonas latv. bibl. pārzinis. Piedalījies LNAK dib. un bijis tās pad. loc. līdz 1967. Bijis LPB Kanadas kopas loc. un kopš 1959 tās goda biedrs; 1960 saņēma LNJAK balvu un 1964 Z. Amer. KF atzinības rakstu. Būdams izcils metodīķis, lasījis lekc. par audzināšanas un sk. probl. latv. skol. konf. un kursus Ljā un trimdā. Daudz rakstījis presē savā speciālitātē. Bez jau Ljā izdotajām grām. trimdas periodā publ. *Latvju tautas vēsture* (1. izd. 1957, 2. — 1958, 3. — 1969), atmiņas *Dzīves virpulī* (1959), *Audzinašana* (1964), *Ģimene un tās loma audzināšanā* (1966); red. r. krāj. *Latviešu tautas attīstība un nacionālisms* (1968).

Latvju enciklopēdija. 1962-1982. 1.sējums. Galvenais redaktors E. Andersons. — Lincoln, 1983, 334.lpp.

Fonds Nr. 2206

Dreimanis Aleksis (dzimis 13. 08. 1914.) – ģeologs, profesors
(Kanāda);
Dreimanis Pēteris (11.10. 1879. – 23.01. 1971.) – vēsturnieks un
pedagoģs.

Vienkāršotais dokumentu pieņemšanas apraksts

Nr.p.k.	Lietas nosaukums	Datējums	Dokumentu skaits/lp.sk.	Piezīmes
1	2	3	4	5
Alekša Dreimaņa dokumenti				
Alekša Dreimaņa darbs pie Eiropas un Āzijas reģionālās ģeoloģijas enciklopēdijas (<i>Encyclopedia of European and Asian Regional Geology</i>) šķirklā "Latvia"				
1.	Dreimanis A., Kārklīšs O. L. Latvia // <i>Encyclopedia of European and Asian Regional Geology</i> . – London, Weinheim, New York etc.,- P. 498 – 504.	1997	1 d./ 8 lp.	
2.	Alekša Dreimaņa sarakste ar enciklopēdijas redaktoriem Eldridžu M. Mūrsu (<i>Eldridge M. Moores</i>) un Deividu Hiksū (<i>David Hicks</i>)	05. 03. 1995. – 10. 12. 1997.	30 d./ 61 lp.	
3.	A. Dreimaņa sarakste ar līdzautoru Oļģertu Kārklīņu	18. 07. 1993. – 29. 11. 1993.	18 d./ 30 lp.	
4.	A. Dreimaņa sarakste ar Raimonu Balgalvi par zīmējumiem; karšu attēli	01. 04. 1993. – 15. 11. 1993.	13 d./ 34 lp.	
Alekša Dreimaņa darbība LAMZA				
5.	LAMZA apkārtraksti Nr. 40. – 80; biedru saraksts, dibinātāju saraksts	11.1970. – 10.1998.	36 d./ 214 lp.	
6.	Alekša Dreimaņa sarakste ar LAMZA	22. 12. 1975. – 05. 04. 1994.	77 d./ 123 lp.	

1	2	3	4	5
Alekša Dreimaņa dalība akadēmisko vienību dzīvē un sabiedrisko organizāciju darbībā				
“Līduma” Sirmo Stundu Atbalsis”				
7.	“Līduma” Sirmo Stundu Atbalsis”. - Nr. 3.,4., 9.,10; vēstule Aleksim Dreimanim no Verņa 10.09.1957.	1955. – 1962.	5 d./ 132 lp.	
8.	“Līduma” Sirmo Stundu Atbalsis”. - Nr. 11. – 15.	1963. – 1971.	5 d./166 lp.	
“Akadēmiskās vienības “Līdums” Austrālijas novads VĒSTIS”				
9.	“Akadēmiskās vienības “Līdums” Austrālijas novads VĒSTIS”. – Nr. 4(52) – 8(92).	04. 1969. – 08. 1972.	21 d./241 lp.	
10.	“Akadēmiskās vienības “Līdums” Austrālijas novads VĒSTIS”. – Nr. 9(93) – 1(145).	09. 1972. – 01.01. 1977.	48 d./248 lp.	
11.	“Akadēmiskās vienības “Līdums” Austrālijas novads VĒSTIS”. – Nr. 2(146) – 1/183.	02.1977. – 1985.	34 d./183 lp.	
“Tilti” – studentu vienības “Auseklis” izdevums				
12.	“Tilti”. –Nr. 1. – 12.	10.1949. – 11.1950.	12 d./125 lp.	
13.	“Tilti”. – Nr. 14. – 16., 18. – 20., 22. – 27., 30.	01.1951. – 11.1956.	13 d./133 lp.	Alekša Dreimaņa autogrāfi
Par Alekša Dreimaņa darbību sabiedriskās organizācijās				
14.	Vides aizsardzības kluba Kanādas nodaļas Ziņas. - Nr. 1. - 1989. g; Beātas Lazdas-Zīlāna vēstule A. Dreimanim (01.11. 1989.);Vides aizsardzības kluba Kanādas nodaļas informatīvie materiāli un anketas.	1989.- [1990].	6 d./ 8 lp.	
15.	LSC (Latviešu studiju centra) Ziņas. -Nr. 3	1992	1 d./ 8 lp.	
Alekša Dreimaņa darbība Arvīda Nusberga – Riekstukalna darba “Laiks – standartkustība” publicēšanas sagatavošanā				
Alekša Dreimaņa sarakste ar Arvīdu Nusbergu – Riekstukalnu				
16.	Alekša Dreimaņa sarakste ar Arvīdu Nusbergu-Riekstukalnu par Arvīda Nusberga-Riekstukalna darba “Laiks un standartkustība” publicēšanu; A. Dreimanim adresētas prof. Jura Zaķa vēstules (04.03.1994.) kopija ar atsauksmēm par A. Nusberga – Riekstukalna brošūru	30.10. 1983. – 09.07. 1999.	98 d./159 lp.	

1	2	3	4	5
Alekša Dreimaņa sarakste ar ASV, Austrālijas un Kanādas zinātniekiem par Arvīda Nusberga - Riekstukalna darba "Laiks – standartkustība" publicēšanu				
17.	Alekša Dreimaņa sarakste ar Dr. Sigurdu Arāju; S. Arāja biogrāfijas dati	05. 09. 1983. – 28. 05. 1986.	9 d./20 lp.	
18.	Alekša Dreimaņa sarakste ar Raimonu Balgalvi; tehniskie zīmējumi	04. 02. 1993. – 30. 08. 1993.	15 d./35 lp.	
19.	Alekša Dreimaņa sarakste ar Frici Dravnieku; Arvīda Nusberga - Riekstukalna vēstules kopija	26. 08. 1983. – 22. 09. 1990.	9d./19 lp.	
20.	Alekša Dreimaņa sarakste ar Dr Agri J. Kalnāju; A. J. Kalnāja vēstules tulkojums latviski	26. 05. 1988. – 19. 06. 1988.	4 d./8 lp.	
21.	Alekša Dreimaņa sarakste ar Jāni Kažu	11. 02. 1988. – 09. 03. 1989.	4 d./4 lp.	
22.	Alekša Dreimaņa sarakste ar E. Leimani	13. 09. 1983. – 12. 04. 1986.	6 d./6 lp.	
23.	Alekša Dreimaņa sarakste ar A. Spurmani; Alekša Dreimaņa ievadraksts Arvīda Nusberga rakstam "Kas ir laiks?"; F. Dravnieka 1985.gada 5.februāra vēstules kopija Aleksim Dreimanim; A. Spurmaņa un E. Leimaņa sarakstes vēstuļu kopijas no 1985.gada 17.februāra līdz 1.martam	08. 03 1985 – 02. 04. 1985	8 d./11 lp.	
24.	Alekša Dreimaņa sarakste ar prof. Alfredu Tauriņu	13. 08. 1983. – 15. 07. 1986	6 d./9 lp.	
25.	Alekša Dreimaņa sarakste ar Ivaru Timberu	04. 08. 1990. – 26. 08. 1993	11 d./12 lp.	

7

1	2	3	4	5
Arvīda Nusberga – Riekstukalna darba “Laiks - standartkustība” manuskripti un publikācija				
26.	Arvīds Riekstukalns – Nusbergs “Laiks un standartkustība” (1983. gada manuskripts).	1983.	1 d./39 lp.	
27.	Tas pats – kopija.	1983.	1 d./29 lp.	
28.	“Laiks - standartkustība” (1987.g. manuskripts ar 1989. – 1990.g. papildinājumiem un labojumiem)	1987. – 1990.	1 d./68 lp.	
29.	“Laiks - standartkustība” (Ivara Timbera pārrakstījums).	1990.	1 d./20 lp.	
30.	“Laiks - standartkustība” (galīgais teksts).	1993.	1 d./50 lp.	
31.	Nusbergs – Riekstukalns A. “Laiks - standartkustība” (brošūra).- Toronto, 1993.	1993.	1 d./29 lp.	
Dāvinājumi Aleksim Dreimanim				
32.	Akadēmisko vienību savienība Austrālijā (<i>informācijas brošūra</i>)	1970.	1 d./36 lp.	E. Krauļa autogrāfs
33.	Lazdiņš N. Argentīna: ģeogrāfiski sintetisks apcerējums. – Pinnebergā, 1948.	1948.	1 d./43 lp.	Autora autogrāfs un novēlējums Aleksim Dreimanim
Alekša Dreimaņa sarakste				
34.	Aleksim Dreimanim adresētas prof. Jura Zaķa vēstules kopija	04. 03. 1994.	1 d./ 1 lp.	
35.	Alekša Dreimaņa vēstules Latvijas Valsts arhīvam	02. 04. 1999. – 23. 07. 1999.	3 d./ 4 lp.	
Pētera Dreimaņa dokumenti				
36.	Pētera Dreimaņa raksti par vēsturi, politiku, kultūrvēsturi (<i>Raksti rokrakstā un mašīnrakstā par vēstures, politikas un kultūrvēstures tēmām; publikāciju kopijas, avīžu izgriezumi ar P. Dreimaņa rakstu publikācijām; vēstules publicistiskiem izdevumiem, runas teksts</i>)	bez datējuma	34 d./ 96 lp.	
37.	Pētera Dreimaņa raksti par pedagoģijas un psiholoģijas tēmām (<i>rokraksti, mašīnraksti, avīžu izgriezumi ar rakstu publikācijām</i>)	bez datējuma	50 d./ 127 lp.	
38.	Pētera Dreimaņa burtnīca ar uzmetumu grāmatai “Dzīves virpulī” un angļu valodas mācību pierakstiem (1949. g?); teksts par dzīves gaitām	bez datējuma [1949.]	2 d./16 lp.	

1	2	3	4	5
39.	P. Dreimaņa apsveikumi un pagodinājumi	07.09. 1954.- 31.10 1970	59 d./65 lp.	
40.	Raksti par Pēteri Dreimani: Fraternitas Metropolitana (interns izdevums).- Nr. 28., 1974 –1975. g; Mežaks J. "Piektā Kanādas latviešu skolotāju konference 1969.g. 22. un 23. februārī" (mašīnraksts) 1969. g. 15. septembrī	1969. – 1975.	2 d./29 lp.	
41.	Pētera Dreimaņa rokraksti: • P.Dreimanis. "Cilvēka ticība"; • "Priesteru amats pirms Kristus krusta nāves (4. Apcerējums – 27. aprīlī 1963.g.)"; • Dainu teksti; • Dzejolis; plāna punkti.	[27.04 1963.]	4 d./ 10 lp.	
42.	Pētera Dreimaņa sievai adresētā Alīdas Cīrules vēstule	11.05 1971.	1 d./ 1 lp.	

Pavisam valsts glabāšanā pieņemti 654 (sešsimt piecdesmit četri) dokumenti [2660 (divi tūkstoši seši simti sešdesmit) lapas], pavisam 654 glabāšanas vienības. t.i. 42 līetas

Pieņemšanas sarakstu sastādīja:

Vecākais eksperts

V. Rūsiņš.

Valdis Rūsiņš

2000. gada 20. janvārī

Pienēmtais veists glabāšanā 42
(cetradesmit olīvas) lietas
no Nr. 1 līdz Nr. 42, tai skaitā
literi -
izlaisti Nr. -
nav pieņemti Nr. -
Akts Nr. _____
Fondu glabātājs Škurts
20 05 g. « 25 » 03.

(654 dokumenti)

Aprakstā 42 (cetradesmit
olīvas) lietas
20 01. g. « 25 » 05.
LVA arhivists Škurts

LIETAS Nr. _____ **APLIECINĀJUMA LAPA**

Ievietā iešūtas (ievietotas) 8 (astonas)
ar cipāriem un vārdiem

_____ lapas

no kuras ir izņemtas _____ ,

atsevišķi lapu Nr. _____ ;

_____ iekšējā apraksta lapas

Lietas noformēšanas un fiziskā stāvokļa īpatnības	Lapu Nr.

Lietas izpildīja _____
amats

paraksts

I. Klementina
paraksta atšifrētājs